

Su tvarumu susijusios finansinės informacijos atskleidimo reglamentas (SFDR)

Ką reikia žinoti, norint sėkmingai taikyti SFDR?

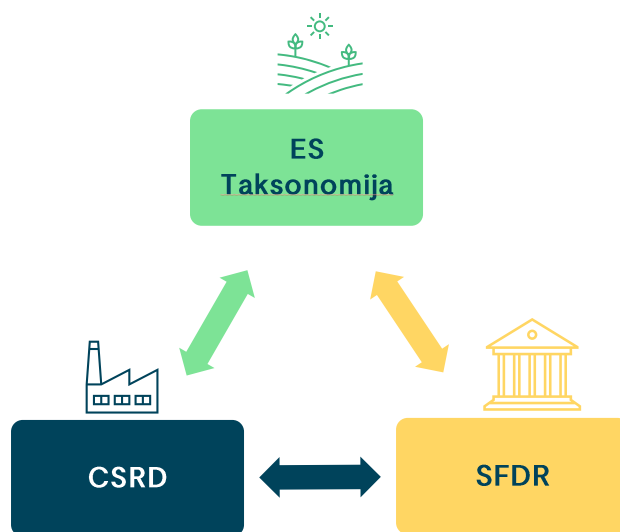
2025 m. liepa

Įvadas

Su tvarumu susijusios finansinės informacijos atskleidimo reglamentas (Reglamentas Nr. 2019/2088, angl. *Sustainable Finance Disclosure Regulation*, toliau – SFDR)¹, priimtas 2019 m., įpareigojo finansų rinkos dalyvius ir finansų patarėjus pagal suderintas taisykles atskleisti informaciją apie tvarumą: tvarumo rizikų integravimą į investicinių sprendimų priėmimo procesą, atsižvelgimą į neigiamą poveikį tvarumui ir su tvarumu susijusią informaciją apie finansinius produktus. Tvarumo informacija atskleidžiama dviem lygmenimis: finansų rinkos dalyvio ir finansinio produkto, ir teikiama ikisutartinės informacijos dokumentuose, interneto svetainėje ir periodinėse ataskaitose.

SFDR tikslas: nustatyti bendrus informacijos apie tvarumą **atskleidimo standartus** finansų sektoriuje. Jie leidžia **palyginti** skirtingų finansų rinkos dalyvių požiūrį bei skirtingus jų siūlomus finansinius produktus tarpusavyje tvarumo srityje. Investuotojams suteikiama galimybė **priimti informuotą sprendimą**, atsižvelgiant į jų tvarumo prioritetus.

Tai vienas pirmųjų tvarumo reguliacinių dokumentų, skirtų finansų rinkos dalyviams. Be jo, finansų rinkų dalyviams aktualūs vėliau priimti ES Taksonomijos reglamentas² ir Įmonių tvarumo ataskaitų teikimo direktyva (CSRD)³. Visi šie trys teisės aktai kartu sudaro ES tvariųjų finansų reguliavimo sistemos pagrindą.

¹ 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32019R2088>

² 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>

³ 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2464, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/ES dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A02022L2464-20250417>

SFDR reikalavimai nėra visiškai nauji, tačiau vis dar kyla klausimų, kaip juos teisingai išpildyti praktikoje. **SFDR reikalauja tik atskleisti informaciją**, tačiau, kad finansų rinkos dalyviai galėtų tai padaryti, jie pirmiausia turi tą informaciją turėti – surinkti, įvertinti, paskaičiuoti, integruoti ir t.t.

Šio dokumento paskirtis – padėti suprasti reikalavimus taikant SFDR, patarti, **ką apgalvoti ir atlikti prieš atskleidimus**, bei **kaip tinkamai atskleisti informaciją**, kad nebūtų klaidinami investuotojai ar finansiniams produktams iškeliami neapgalvoti ir sunkiai pasiekiami tikslai.

1. Kam taikomas SFDR

Reglamentas tiesiogiai taikomas šiems finansų rinkos dalyviams, finansų patarėjams ir finansiniams produktams:

Finansų rinkos dalyviai	Finansų patarėjai	Finansiniai produktai
draudimo įmonė, kuri teikia draudimo principu pagrįstus investicinius produktus (DPPIP)	draudimo tarpininkas arba draudimo įmonė, kurie teikia konsultacijas draudimo klausimais DPPIP atžvilgiu	portfelis, valdomas pagal MiFID II reikalavimus
finansų maklerio įmonė, kuri teikia portfelio valdymo paslaugas	kredito įstaiga, investicinė įmonė, AIFV arba UCITS valdymo įmonė, kurie teikia konsultacijas investicijų klausimais	alternatyvūs investavimo fondai (AIF)
profesinių pensijų įstaiga (PPI)		draudimo principu pagrįstas investicinis produktas (DPPIP)
pensijos produkto teikėjas		pensijos produktas
alternatyvaus investavimo fondų valdytojas (AIFV)		pensijų sistema
visos Europos asmeninės pensijos produktų (PEPP) teikėjas		kolektyvinio investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius subjektas (UCITS)
rizikos kapitalo fondo valdytojas		Europos asmeninės pensijos produktas (PEPP)
socialinio verslumo fondo valdytojas		
kolektyvinio investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius subjektų (UCITS) valdymo įmonė		
kredito įstaiga, teikianti portfelio valdymo paslaugas		

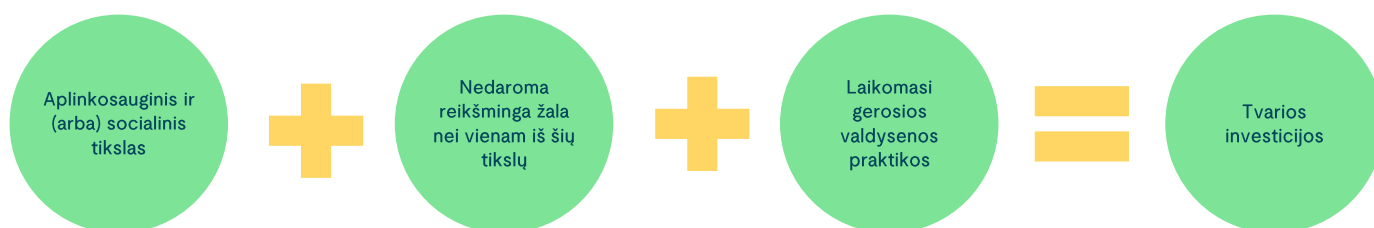
Lietuvoje daugiausia siūlomi investiciniai, pensijų fondai, draudimo produktai, siūlantys investavimo galimybę, taigi didžiausią dėmesį skirsime būtent šių produktų valdytojų reikalavimų aptarimui ir informacijos atskleidimui, plačiau nenagrinėsime finansų patarėjams taikomų reikalavimų.

2. Svarbus reguliavimo kontekstas

1. Pažymėtina, kad priėmus SFDR, pirmą kartą ES teisės aktuose buvo apibrėžtos tvarios investicijos. SFDR tvarių investicijų apibrėžimas⁴ nustato, kas turi būti įvertinta, kad investicijos būtų laikomos tvariomis vienoje ar kitoje ESG srityje, todėl nuo reglamento taikymo pradžios, bet kuris finansinis produktas, teigiantis, kad investuoja tvariai, turi šį apibrėžimą atitikti.

Tvarios investicijos – investicijos į ekonominę veiklą, kuria prisidedama siekiant aplinkosaugos tikslo bei investicijos į ekonominę veiklą, kuria prisidedama prie socialinio tikslo įgyvendinimo, su sąlyga, kad tokios investicijos nedaro reikšmingos žalos nė vienam iš šių tikslų, o bendrovės, į kurias investuojama, laikosi gerosios valdymo (valdysenos)⁵ praktikos.

Jeigu tai užrašytume formule:

E Pavyzdžiui, investicijos siekiant **aplinkosaugos** tikslų matuojamos efektyvaus išteklių naudojimo rodikliais, tokiais kaip energijos, atsinaujinančiosios energijos, žaliavų, vandens ir žemės naudojimas, sukuriamų atliekų kiekis, išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, poveikis biologinei įvairovei, žiedinei ekonomikai.

S Investicijos siekiant **socialinių** tikslų gali būti tokios, kuriomis prisidedama sprendžiant nelygybės klausimus, skatinama socialinė sanglauda, integracija ir darbo santykiai, investicijos į žmogiškąjį kapitalą, palankių ekonominių ar socialinių sąlygų neturinčias bendruomenes ir pan.

G Geroji valdymo (valdysenos) praktika apima patikimų valdymo struktūrų, santykių su darbuotojais, darbuotojų atlygio, mokestinių prievolių vykdymo įvertinimą.

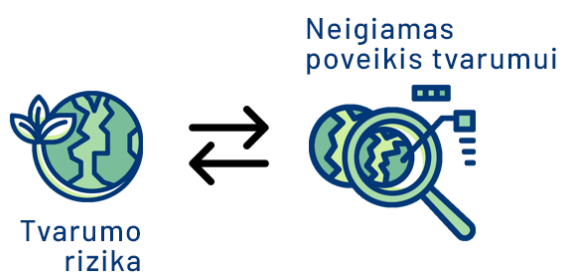
⁴ SFDR 2 str. 17 p.

⁵ Valdymo arba valdysenos (angl. governance) terminai naudojami kaip sinonimai šiame dokumente.

2. ES Taksonomijos reglamentas apibrėžia, kas yra „aplinkos atžvilgiu tvari ekonominė veikla“. Nustatyti konkretūs svaraus prisidėjimo prie aplinkos tikslų kriterijai, reikšmingos žalos nedarymo (angl. DNSH) principo reikalavimai ir būtiniausių apsaugos priemonių (apimančių socialinius aspektus) laikymosi reikalavimai tam, kad ekonominę veiklą galima būtų laikyti tvaria. Šie kriterijai skiriasi nuo SFDR, nes apibrėžia labai konkrečius reikalavimus ir ribas, kurių nesilaikant veikla ar projektas nebūtų laikomas tvariais. Tuo tarpu SFDR investicijos tvarumo įvertinimą, ribų nustatymą palieka finansų rinkos dalyvio kompetencijai ir atsakomybei.

Europos Komisija yra pateikusi išaiškinimą: **jeigu veikla yra kriterijus atitinkanti ES Taksonominė veikla, tuomet ji laikoma tvaria veikla ir pagal SFDR**⁶. Tai reiškia, kad jeigu vykdoma investicija atitinka ES Taksonomijos kriterijus, tuomet tai bus tvari investicija ir pagal SFDR.

3. Informacija vertinama ir atskleidžiama remiantis labai panašiu principu, kuris naudojamas

įmonėms rengiant tvarumo atskaitomybę (dvejopo reikšmingumo principas). Kaip ir pagal CSRD, taip ir pagal SFDR atskleidžiant informaciją, parodomas poveikis į abi puses: dėl finansų rinkos dalyvio priimamų investicinių sprendimų aplinkai ir atvirkščiai.

Be to, atskleidžiama informacija taip pat apima 3 reikšmingas temas: **tvarumo rizikos ir jų galimas reikšmingas poveikis**, finansų rinkos dalyvio priimamų **investavimo sprendimų neigiamas poveikis tvarumui ir galimybės investuoti tvariai/ skatinti tvarumo ypatumus**.

4. Informacijos atskleidimo reikalavimų išpildymas pagal SFDR yra tik galutinis žingsnis. Norint sėkmingai atskleisti informaciją apie tvarumą, prieš tai tvarumo temą reikėtų integruoti į vidinius finansų rinkos dalyvio procesus ir veiklą. Politikos, tvarkos ir procesai, kurie turėtų būti peržiūrėti ir atnaujinti⁷:

- investicijų išsamus patikrinimas (*due dilligence*)⁸;
- rizikų valdymas;
- atlygio, interesų konfliktų politikos;

⁶ 2023 m. birželio 16 d. Europos Komisijos Pranešimas dėl tam tikrų Taksonomijos reglamento teisinių nuostatų ir sąsajų su tvarumu susijusios finansinės informacijos atskleidimo reglamentu aiškinimo ir įgyvendinimo 2023/C 211/01, 4 klausimas: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2023.211.01.0001.01.LIT&toc=OJ%3AC%3A2023%3A211%3AFULL

⁷ 2022 m. gegužės 31 d. ESMA *Supervisory briefing*, 49-55 p.: [ESMA supervisory briefing, Sustainability risks and disclosures in the area of investment management](#)

⁸ SFDR preambulės 12 p.

- organizacinė struktūra ir sprendimų priėmimas;
- apskaita, mokesčiai;
- ataskaitų teikimas;
- vidaus kontrolės funkcijos ir kt.

Pažymėtina, kad SFDR nenustato reikalavimo atnaujinti šias politikas, tvarkas ar procesus, tačiau norint sėkmingai taikyti atskleidimo reikalavimus, pvz., teigiant, kad bus investuojama tvariai, prieš tai turi būti apgalvotas ir atnaujintas visas investicijų procesas, įtraukiant tvarumo rodiklių rinkimą, atsakomybes, skaičiavimus, ataskaitų teikimą ir kt.

?

SFDR nustato esminius reikalavimus, **ką** ir **kur** finansų rinkos dalyvis turi atskleisti.

+

Kaip informacija turi būti atskleidžiama apibrėžia Europos Komisijos priimti **techniniai reguliavimo standartai** (2 lygio teisės aktas, RTS), kuriuose pateikiamos konkrečios instrukcijos, šablonai, rodikliai ir formulės, kad atskleidžiama informacija būtų lengvai palyginama, vienodai suprantama, o investuotojas galėtų priimti pagrįstą sprendimą. Taigi, analizuodami SFDR reikalavimus ir norėdami juos tinkamai išpildyti, finansų rinkos dalyviai kartu turi remtis techniniais reguliavimo standartais.

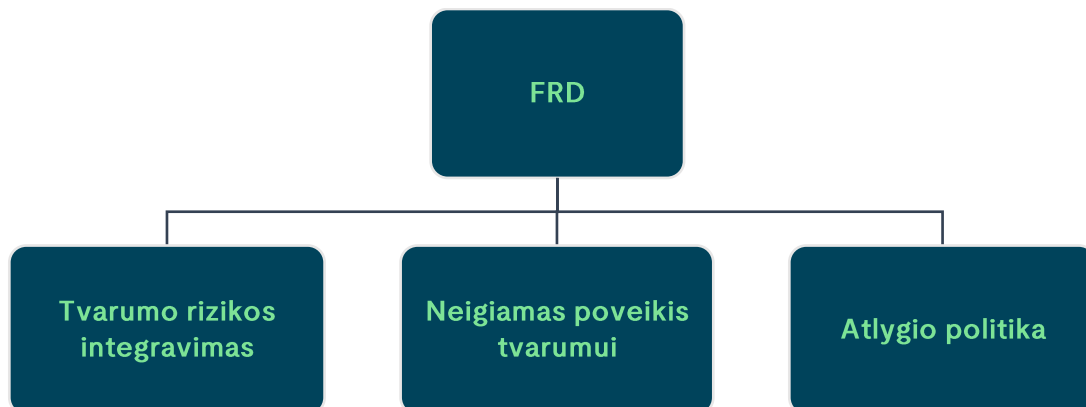
5. Pagal SFDR, finansų rinkos dalyvių interneto svetainėse paskelbta informacija turi būti lengvai randama, nuolat atnaujinama, aiškiai nurodant informacijos paskelbimo datą ir bet kokio atnaujinimo datą⁹. Jeigu informacija keičiama, kartu turi būti pateiktas atlikto pakeitimo paaiškinimas. Kai informacija pateikiama kaip parsisiunčiamas dokumentas, versijos istorija turi būti įrašyta rinkmenos varde.

Tolesniuose skyriuose aptariami dviejų lygmenų – finansų rinkos dalyvio ir kiekvieno finansinio produkto – atskleidimo reikalavimai.

⁹ SFDR 12 str. ir RTS 2 str. reikalavimai

3. Informacijos atskleidimas apie finansų rinkos dalyvio veiksmus tvarumo atžvilgiu

Finansų rinkos dalyvio (FRD) lygmeniu informacija atskleidžiama interneto svetainės skiltyje „Su tvarumu susijusios informacijos atskleidimas“ ir apima tris temas pagal SFDR 3-5 str.:

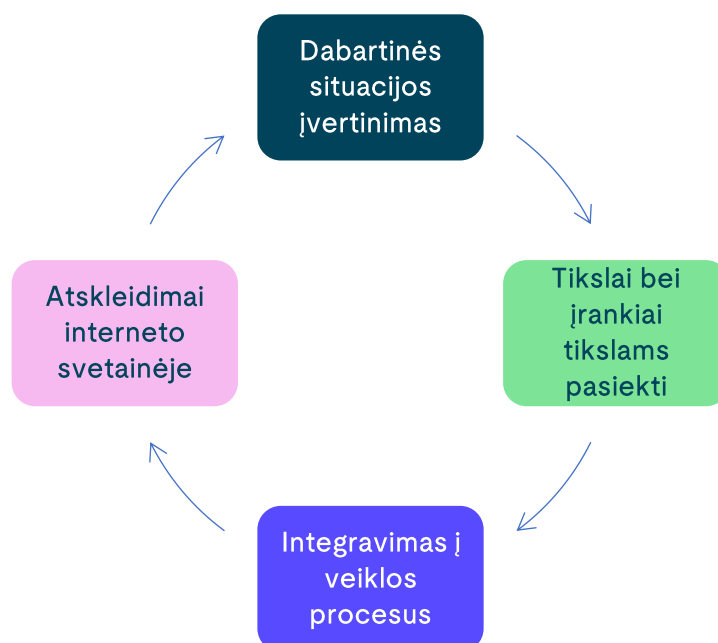

Kad būtų išpildytas reikalavimas atskleisti informaciją minėtomis 3 temomis, finansų rinkos dalyvis turi, visų pirma, turėti vidines tvarkas ir politikas, kuriose būtų nusimatę tikslus bei veiksmus visose 3 srityse, t. y. tai, kas atskleidžiama, turi veikti praktikoje.

Kalbant konkrečiau, FRD reiktų atsakyti į tokius klausimus:

1. Koks yra mūsų tvarumo rizikos apetitas?
2. Kaip tą riziką valdysime, kokius kokybinius bei kiekybinius duomenis naudosime jai įvertinti?
3. Kaip integruotas tvarumo rizikų vertinimas į investavimo sprendimus?
4. Kaip tvarumo tema yra integruota į atlygio politiką (pvz., kaip darbuotojai skatinami nepriimti pernelyg didelės tvarumo rizikos, kaip tai yra susieta su jų atlygiu, kaip paskatų sistema susieta su atsakingu elgesiu)?
5. Ar vertinamas investavimo sprendimų neigiamas poveikis (angl. Principal adverse impact, PAI) tvarumui ir ką rengiamasi daryti (pvz., keliamas tikslas mažinti investavimo sprendimų CO₂ pėdsaką, reikalavimas, kad investuojamosios bendrovės turėtų ir įgyvendintų pertvarkos (dekarbonizacijos) planus)?

Informacijos atskleidimas turėtų būti atliekamas pradedant dabartinės situacijos įvertinimu ir baigiant atskleidimais vadovaujantis tokia veiksmų seka:

3.1. Tvarumo rizika

Tvarumo rizika – aplinkos, socialinis ar valdysenos įvykis ar situacija, kuris (-i), jei įvyktų, galėtų padaryti realų ar galimą reikšmingą neigiamą poveikį investicijų vertei¹⁰.

SFDR reikalauja atskleisti, kaip tvarumo rizika yra integruota į investavimo sprendimus. Tačiau praktikoje tai gali reikšti ir tai, kad tvarumo rizika apskritai nėra integruojama – tokiu atveju užtektų apie tai aiškiai informuoti.

Vis dėlto, vien tik SFDR reikalavimų neužtenka: kiekvienas finansų rinkos dalyvis turi papildomai pasitikrinti, ar jam nėra taikomi kiti teisės aktai, kuriuose gali būti nustatyti papildomi tvarumo rizikų valdymo reikalavimai.

Pavyzdžiui, Europos Komisijos deleguotasis reglamentas Nr. 2021/1255¹¹ nuo 2022 m. rugpjūčio 1 d. nustatė, kad alternatyvaus investavimo fondų valdytojai privalo integruoti tvarumo rizikas į portfelio valdymo ir rizikos valdymo procesus. Ši nuostata yra perkelta į

¹⁰ SFDR 2 str. 22 d.

¹¹ 2021 m. balandžio 21 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1255, kuriuo dėl tvarumo rizikos ir tvarumo veiksnių, į kuriuos turi atsižvelgti alternatyvaus investavimo fondų valdytojai, iš dalies keičiamas Deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 231/2013: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32021R1255>

Lietuvos banko Valdymo įmonių veiklos organizavimo ir vykdymo taisyklės¹², kurios taip pat įpareigoja turėti pakankamai žinių ir išteklių, kad šią riziką veiksmingai valdyti.

Taigi, svarbu įvertinti ne tik SFDR atskleidimo reikalavimus, bet ir kitų taikomų teisės aktų nuostatas. Gali būti, kad tvarumo rizikas reikės privalomai vertinti, net jei SFDR to tiesiogiai nereikalauja.

Pažymėtina, kad tvarumo rizikos bendrai apima keletą skirtingų rizikų rūšių, be to, jos gali būti susijusios su tradiciškai vertinamomis rizikomis (pvz., reputacine ar likvidumo) ir jas sustiprinti. Todėl, pirma, svarbu aiškiai įvardinti visas aktualias tvarumo rizikas ir, antra, įtraukti jas į turimą rizikų vertinimo modelį.

Pavyzdžiui, ESG rizikos gali būti skirstomos:

ESG rizikos		Pavyzdžiai
Aplinkos	Fizinės rizikos 	Tiesioginis poveikis dėl ekstremalių su klimato kaita susijusių reiškinių (pvz., audros, potvyniai, sausras), didelio išmetamo ŠESD kiekio, taršos, energijos ir kitų išteklių išsekimo, vandens švaistymo, miškų naikinimo, bioįvairovės nykimo ir pan.
	Pertvarkos arba perėjimo prie klimato neutralios ekonomikos (angl. <i>transition</i>) rizikos	Turto perkainojimas ir kapitalo perskirstymas, reputacinės ir bylinėjimosi rizikos
Socialinės		Susijusios su darbo sąlygomis, sveikata, žmogaus teisėmis, darbuotojų įtrauktimi, darbo užmokesčiu, taip pat pertvarkos rizikos, neprisitaikant prie augančių standartų šioje srityje
Valdysenos		Susijusios su vadovų darbo užmokesčiu, įstatymų laikymusi, kyšininkavimu, korupcija, politiniu lobizmu, valdybų įvairove ir struktūra, mokesčių mokėjimu, sukčiavimu apskaitos srityje, kibernetiniu saugumu

¹² 2012 m. liepos 12 d. Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 03-144 „Dėl Valdymo įmonių veiklos organizavimo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.430448/asr>

Vertinant šią rizikos rūšį, galima pasinaudoti EIOPA gairėmis¹³, kuriose pateiktas tvarumo rizikų skirstymas ir pavyzdžiai, kaip jos gali pasireikšti per įvairias kitas rizikų rūšis: operacinę, reputacinę, strateginę. Tvarumo rizikų pavyzdžiai ir siūlomi vertinti laikotarpiai įtraukti į Europos tvarumo atskaitomybės standartus¹⁴, o fizinės klimato rizikos ir į ES Taksonomijos deleguotuosius aktus¹⁵.

Taip pat gali būti naudingos Europos bankininkystės institucijos (EBA) kredito įstaigoms dėl ESG rizikų valdymo skirtos gairės¹⁶, kuriose rekomenduojama nusimatyti **reguliarų** reikšmingumo vertinimą ir tai daryti **proporcingai** – remiantis įstaigos dydžiu. Vertinimas turėtų būti atliekamas bent kasmet, o mažoms ir nesudėtingoms įstaigoms – kas dvejus metus arba dažniau, jeigu yra esminių pokyčių verslo aplinkoje, pasikeitimų politikoje, verslo modelyje, portfelyje ir pan. Be to, rizikų vertinimas turėtų apimti 3 laikotarpius:

- trumpą (iki 3 metų),
- vidutinį (nuo 3 iki 5 metų) ir
- ilgą (10 metų ir ilgiau).

Atitinkamai, pasinaudoti šia praktika gali ir kiti finansų rinkos dalyviai. Be kita ko, analogiškus reikalavimus dėl tvarumo rizikų vertinimo galima rasti ir Europos tvarumo atskaitomybės standartuose (ESRS).

Reiktų nepamiršti, kad įvertinus, kokia tvarumo rizika gali būti aktuali ir kaip finansų rinkos dalyvis ją vertins, kaip surinks reikalingus duomenis, ši informacija turėtų būti įtraukta į turimas vidines tvarkas/politikas/procesus/instrukcijas.

Galutiniame etape, jau atlikus reikalingus įvertinimus, informacija apie tvarumo rizikos valdymą yra aprašoma ir atskleidžiama interneto svetainėje, kai kuriais atvejais paskelbiant

¹³ 2019 m. liepos 10 d. EIOPA *Opinion on the supervision of the management of environmental, social and governance risks faced by IORPs*: https://www.eiopa.europa.eu/publications/opinion-supervision-management-environmental-social-and-governance-risks-faced-iorps_en

¹⁴ 2023 m. liepos 31 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/2772, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES papildoma tvarumo atskaitomybės standartais: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj#anx_I

¹⁵ 2021 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2139, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant techninės analizės kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokiomis sąlygomis ekonominė veikla laikoma svariai prisidedančia prie klimato kaitos švelninimo arba prisitaikymo prie jos ir ar ta ekonominė veikla nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2139>

¹⁶ 2025 m. sausio 8 d. EBA Aplinkos, socialinės ir valdymo (ASV) rizikos valdymo gairės: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2024-01/c94fd865-6990-4ba8-b74e-6d8ef73d8ea5/Consultation%20paper%20on%20draft%20Guidelines%20on%20ESG%20risks%20management.pdf>

raštišką politiką dėl tvarumo rizikos integravimo¹⁷, taip išpildant SFDR atskleidimo reikalavimą.

3.2. Neigiamas poveikis tvarumui (PAI rodikliai)

Vienas sudėtingesnių ir daug interpretacijų sulaukiančių reikalavimų yra neigiamo poveikio tvarumui arba PAI rodiklių atskleidimas. Informacija atskleidžiama dviem lygmenimis – ir finansų rinkos dalyvio, ir finansinio produkto, tačiau reikalavimai jiems skiriasi ir persipina tarpusavyje. Taigi, juos aptarsime atskirai, pradedant nuo finansų rinkos dalyvio lygmens atskleidimų, o kitame skyriuje (4.4.) pateiksime daugiau informacijos apie produkto lygmens atskleidimų reikalavimus ir specifiką.

SFDR numato prievolę atsižvelgti¹⁸ į investavimo sprendimų neigiamą poveikį tvarumui, kai finansų rinkos dalyvis viršija vidutinį 500 darbuotojų skaičių, o mažesniems finansų rinkos dalyviams taikomas savanoriškumo principas. Taigi, galimi 3 variantai:

1. Privaloma atsižvelgti ir atsižvelgiama į investavimo sprendimų neigiamą poveikį tvarumui	3. Neprivaloma ir neatsižvelgiama į investavimo sprendimų neigiamą poveikį tvarumui
2. Neprivaloma, bet atsižvelgiama savanoriškai į investavimo sprendimų neigiamą poveikį tvarumui	<i>Privaloma atsižvelgti, bet neatsižvelgiama – tokios galimybės nėra</i>

Tie finansų rinkos dalyviai, kurie privalomai (nuo 2021 m. birželio 30 d.) arba savo noru nusprendžia (1 ir 2 variantai), kad atsižvelgs į investavimo sprendimų pagrindinį neigiamą poveikį tvarumo veiksniams, prieš sudarant sutartį pateikiamoje informacijoje apie kiekvieną finansinį produktą turėtų **glaustai ir kokybiniu bei kiekybiniu** požiūriu atskleisti, kaip atsižvelgia į neigiamą poveikį, nurodyti, kad informacija apie tai yra pateikiama periodinėse ataskaitose.

¹⁷ SFDR preambulės 13 p.

¹⁸ Sąvoka „atsižvelgti“ arba „apsvarstyti“ (angl. *consider*) neigiamą poveikį tvarumui turėtų būti suprantama kaip „skelbti apie neigiamą poveikį ir įgyvendinti procedūras žalai sumažinti“.

Kokybinis atskleidimas apima informaciją:

- apie politiką dėl neigiamo poveikio, rodiklių ir prioritetų bei informaciją apie dalyvavimo politiką;
- kokie veiksmai buvo suplanuoti, kokių imtasi;
- kad laikomasi atitinkamų verslo kodeksų ir tarptautiniu mastu pripažintų išsamaus patikrinimo ir ataskaitų teikimų standartų.

Kiekybinis atskleidimas apima RTS pateiktas 3 lenteles, kuriose yra:

- 1 lentelė su 18 privalomų įvertinti ir atskleisti rodiklių;
- 2 lentelė su 22 rodikliais, iš kurių privaloma pasirinkti bent 1;
- 3 lentelė su 24 rodikliais, iš kurių taip pat privaloma pasirinkti bent 1.

Svarbūs aspektai:

laisvai pasirenkami rodikliai turėtų teisingai atspindėti visų finansų rinkos dalyvio vykdomų investavimo sprendimų (pvz., visų valdomų investicinių fondų) neigiamą poveikį tvarumui, todėl svarbu tinkamai pasirinkti rodiklius;

informacija PAI rodiklių skaičiavimui renkama iš portfelio valdomų įmonių tiesiogiai arba naudojami įverčiai, leidžiantys apskaičiuoti neigiamą poveikį;

PAI vertinimas atliekamas mažiausiai 4 kartus per metus¹⁹, o investuotojams atskleidžiamas vidutinis rezultatas – kasmet iki kiekvienų metų birželio 30 d. (jeigu yra istorija, su istoriniu bent 5 metų laikotarpio palyginimu);

jeigu renkant duomenis, skaičiuojant rodiklius įvertinama tik dalis investicijų (pvz., 90 proc.), tai turi būti atskleista ataskaitoje;

FRD reikia pasitvirtinti politiką, kuri paaiškintų, kaip siekiama nustatyti pagrindinį neigiamą investavimo sprendimų poveikį tvarumo veiksniams ir prioritetus, taip pat numatyti atsakomybes, neigiamo poveikio nustatymo ir vertinimo metodikas, paklaidas, duomenų šaltinius ir kt.;

informacija atskleidžiama interneto svetainės skirsnyje „Su tvarumu susijusios informacijos atskleidimas“. Ji turi būti lengvai surandama, skelbiama apie atnaujinimus, pateikiamos nuorodos turi veikti.

¹⁹ RTS preambulės (5)

kadangi šis reikalavimas pradėtas taikyti pirmiausiai, jau yra ir priežiūros institucijų vertinimų²⁰, kas yra gera, bloga ar tobulintina praktika.

Jeigu finansų rinkos dalyvis neprivalo ir nusprendžia neatsižvelgti (3) į neigiamą poveikį tvarumui, turi būti paaiškinama, kodėl neatsižvelgiama bei ar ketinama ir kada ketinama atsižvelgti. Be to, tai savaime nereiškia, kad FRD negali atsižvelgti tik į tam tikrų finansinių produktų neigiamą poveikį tvarumui. Pavyzdžiui, jis gali turėti finansinių produktų, kurie vertins PAI rodiklius, tačiau žemesniu, t. y., produkto lygmeniu (apie atskleidimus produkto lygmeniu skaitykite 4.3. skyrelyje).

Apibendrinant PAI atskleidimo reikalavimus, SFDR nenumato metodikos, būdų, kaip FRD turi atlikti vertinimą ir gauti rezultatus. FRD tai nusprendžia pats ir įtvirtina atitinkamus reikalavimus įmonės vidiniuose procesuose ar politikose, sudėliodamas aiškia metodiką, kas ir kaip vertinama bei kodėl pasirenkami vieni ar kiti rodikliai. Tik galutiniame etape neigiamo poveikio tvarumui informacija turi būti atskleidžiama interneto svetainėje – viešai skelbiamoje metinėje PAI ataskaitoje.

3.3. Atlygio politika

SFDR reikalavimai, susiję su atlygio politika²¹:

- atlygio politikos pakeitimas, į ją įtraukiant informaciją apie tvarumo riziką;
- informacijos paskelbimas interneto svetainėje.

Paprastaiariant, į atlygio politiką turi būti įtraukta informacija apie tai, kaip užtikrinama, kad priimant investicinius sprendimus atsakingi asmenys tinkamai įvertina ir atsižvelgia į tvarumo riziką, kai tai susiję su konsultacijomis – kaip užtikrinamas pakankamas skaidrumas. Taigi, reikia apgalvoti ir politikoje nusimatyti įvertinimo periodus, pasekmes, kurie būtų susieti su veiklos rezultatais.

Taip pat svarbu pažymėti, kad FRD interneto svetainėje viešai paskelbti turėtų ne pačią atlygio politiką (nors, jeigu tai nėra komercinė paslaptis, gali būti skelbiama ir politika), o aprašymą, kaip tvarumo rizikų įtraukimas dera su ta politika.

²⁰ 2023 m. rugsėjo 28 d. ESA *On the extent of voluntary disclosure of principal adverse impacts under SFDR*: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-09/JC_2023_42_Joint_ESAs_2023_annual_report_Article_18_SFDR.pdf

2024 m. spalio 30 d. EBA, EIOPA, ESMA *Principal Adverse Impact disclosures under the Sustainable Finance Disclosure Regulation*: [https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-10/JC_2024_68_Final_Joint_ESAs_2024_Final_Report_on_PAI_disclosures_Article_18_SFDR .pdf](https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-10/JC_2024_68_Final_Joint_ESAs_2024_Final_Report_on_PAI_disclosures_Article_18_SFDR.pdf)

²¹ SFDR 5 str.

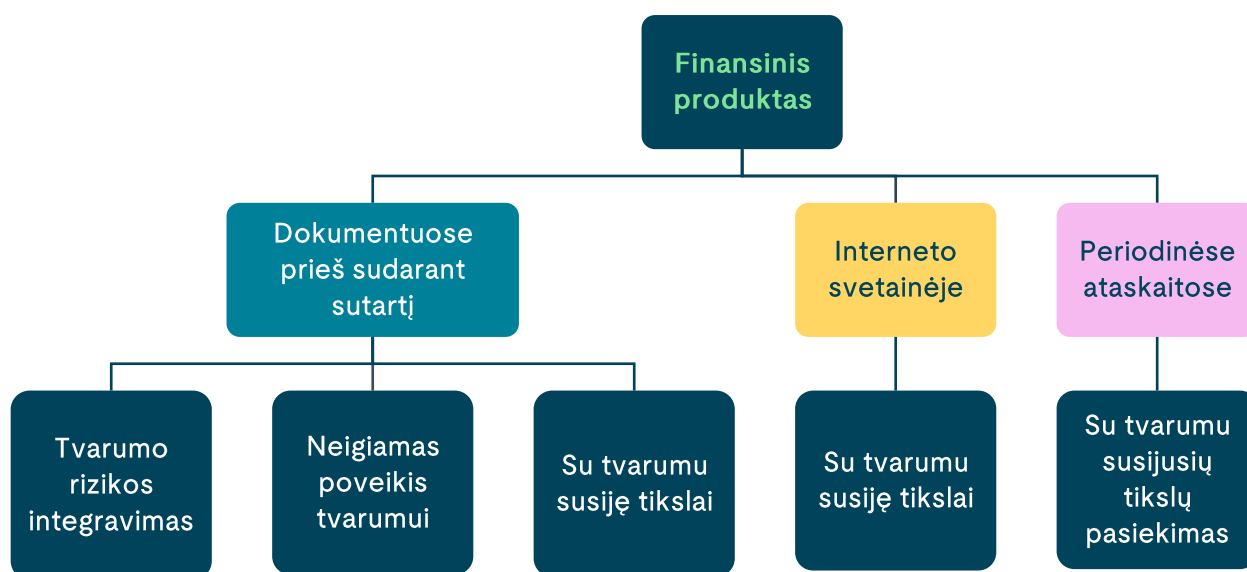
Apibendrinant, SFDR nustato reikalavimą FRD lygmeniu interneto svetainėje atskleisti informaciją 3 temomis:

- tvarumo rizikų
- neigiamo poveikio tvarumui
- atlygio politikos.

4. Informacijos, susijusios su tvarumu, atskleidimas apie finansinį produktą

Aptarus esminius reikalavimus ir jų taikymą FRD, toliau galima pareiti prie detalesnių atskleidimų – kiekvieno finansinio produkto tvarumo vertinimo ir su tuo susijusių tikslų.

Svarbu pažymėti, kad finansinio produkto lygmeniu informacija atskleidžiama 3 skirtingose vietose:

Kad tai padarytų tinkamai, finansų rinkos dalyviai turi vadovautis SFDR (6–13 str.) reikalavimais ir RTS, kuriuose pateikiami atskleidimo šablonai, paaiškinimai, kaip juos pildyti, nurodyti konkretūs reikalavimai atskleidimams interneto svetainėje.

Nors SFDR nebuvo siekiama klasifikuoti ar kategorizuoti skirtingus finansinius produktus, bet natūraliai, pagal tai, kokius tikslus turėjo finansiniai produktai, rinka pradėjo naudoti atskleidimo reikalavimus kaip klasifikavimo reikalavimus.

Finansinio produkto tikslai	SFDR straipsnis, pagal kurį turi būti atskleidžiama informacija	Neoficialus rinkoje naudojamas skirstymas (NENAUDOTINAS)
Neturi jokių tvarumo tikslų, įvertinama tvarumo rizika ir atskleidžiama to vertinimo informacija	6 str.	„Pilki“, „netvarūs“ (kai kur dar vadinami „rudais“) finansiniai produktai
Neturi tvarių investicijų tikslo (tačiau tvarių investicijų gali turėti). Nurodo, kad skatins ESG veiksnius ir detalizuoja, kokius ir kaip.	8 str.	„Šviesiai žali“ („Light Green“) finansiniai produktai
Turi tikslą investuoti tvariai	9 str.	„Tamsiai žali“ („Dark Green“) finansiniai produktai

Pačiame teisės akte nėra oficialiai nustatytų nei „šviesiai žalių“, nei „tamsiai žalių“ finansinių produktų kategorijų. Vis dėlto, siekiant supaprastinti informacijos pateikimą, dažnai praktikoje finansiniai produktai skirstomi būtent taip – į „šviesiai žalius“ ir „tamsiai žalius“. Toks skirstymas gali būti klaidinantis ir nerekomenduotinas, nes neatspindi tikrosios produktų įvairovės ar jų įsipareigojimų tvarumui.

Pavyzdžiui, „šviesiai žalių“ finansinių produktų kategorijoje gali atsirasti labai skirtingi fondai: vieni tiesiog taiko atmetimo kriterijus (pvz., neinvestuoja į taršiausias ar prieštaringai vertinamas veiklas), bet nevykdo jokių tvarių investicijų, o kiti reikšmingą dalį lėšų nukreipia į tvarias veiklas ir įmones. Dėl to toks suskirstymas neatskleidžia tikrųjų produktų įsipareigojimų ar skirtingų tvarumo tikslų.

Tiek priežiūros institucijos, tiek ir Europos Komisija vertina situaciją dėl SFDR taikymo ir juo pasiekiamų tikslų, todėl yra svarstoma galimybė įvesti formalias kategorijas²², pvz., suskirstant produktus į „tvarius“, „pertvarkos“, ESG tikslų turinčius ir jokių tvarumo tikslų neturinčius finansinius produktus. Tikimasi, kad atnaujintos SFDR taisyklės bus priimtos jau 2025 m. IV ketvirtį.

²² 2024 m. liepos 24 d. ESMA *Opinion: Sustainable investments: Facilitating the investor journey. A holistic vision for the long term*: [https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-07/ESMA36-1079078717-2587 Opinion on the functioning of the Sustainable Finance Framework.pdf](https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-07/ESMA36-1079078717-2587%20Opinion%20on%20the%20functioning%20of%20the%20Sustainable%20Finance%20Framework.pdf)

4.1. Tvarumo rizikos

Nepriklausomai nuo to, ar siūlomas finansinis produktas turi su tvarumu susijusių tikslų, ar ne, privaloma įvertinti tvarumo rizikų poveikį tam produktui²³, o rezultatai atskleisti ikisutartinės informacijos dokumentuose (t.y. dokumentuose, kurie pateikiami prieš sudarant sutartį):

Tai reiškia, kad:

1. reikia aprašyti, kaip tvarumo rizika yra integruota į investavimo sprendimus bei koks yra tikėtinas tvarumo rizikos poveikis produkto grąžai (kokybinis ar kiekybinis atskleidimai);
2. jeigu po tvarumo rizikos įvertinimo padaroma išvada, kad ji nėra aktuali, būtina paaiškinti, kodėl.

Būtina turėti omenyje, kad vertinimui atlikti reikia pasirinkti vertinimo metodus, duomenų šaltinius bei įtraukti šią informaciją į vidinius dokumentus (pvz., rizikų vertinimo ataskaitą).

Tvarumo rizikų vertinimo aprašymas turi būti pateikiamas dokumentuose, skirtuose investuotojams **prieš sudarant sutartį**: skirtingiems finansiniams produktams tai gali būti skirtingi dokumentai. Kokiuose ikisutartinės informacijos dokumentuose ši informacija turi būti pateikiama yra nurodyta SFDR 6 straipsnyje.

Be kita ko, net kai finansinis produktas nesiekia skatinti tvarumo ypatumų ar vykdyti tvarių investicijų, į prieš sutartį pateikiamus dokumentus turi būti įtraukta informacija pagal ES Taksonomijos 7 str.

²³ SFDR preambulė (15).

4.2. Produktai, skatinantys tvarumo ypatumus – SFDR 8 straipsnio fondai

SFDR 8 straipsnio reikalavimai taikomi finansiniams produktams, kurie skatina²⁴ aplinkos ar socialinius ypatumus (ar jų derinį) ir investuoja į įmones, kurios laikosi gerosios valdysenos praktikos. Tokiems fondams nėra reikalavimo turėti tvarių investicijų, tačiau jie turi integruoti tvarumo kriterijus į investicijų atranką, nurodyti konkrečius siekiamus tikslus, rodiklius, kuriais matuos tų tikslų pasiekimą.

Tvarumo ypatumų skatinimas – investavimo strategija, kai be kitų ypatumų, skatinami **aplinkos** ar **socialiniai** ypatumai arba jų derinys, su sąlyga, kad bendrovės, į kurias investuojama, laikosi **geros valdysenos praktikos**²⁵. Ty. tvarios investicijos nėra pagrindinis tikslas, tačiau į investicijų atrankos procesą yra įtraukiami ESG kriterijai. Vienas iš būdų skatinti tvarumo ypatumus yra atsižvelgti į pagrindinį neigiamą investavimo sprendimų poveikį ir siekti jį sumažinti.

Pagrindiniai reikalavimai:

1. atskleisti, kokie aplinkos ar socialiniai ypatumai yra skatinami ir kaip tai užtikrinama (pvz., bioįvairovės apsauga, socialinė sanglauda, siekiama prisidėti prie tam tikrų Darnaus vystymosi tikslų (SDG)²⁶ ir pan.);
2. nustatyti ir atskleisti metodus, kuriais matuojamas produkto tikslų pasiekimas;
3. paaiškinti finansinio produkto investavimo strategiją ir kaip ji atitiks SFDR 8 straipsnio reikalavimus;
4. nurodyti, kokia planuojama investicijų dalis bus atrenkama pagal ESG kriterijus;
5. pateikti informaciją apie lyginamąjį indeksą, jeigu jis pasirinktas, paaiškinant kaip tas indeksas atitinka aplinkosauginius ar socialinius ypatumus bei nurodant, kur galima rasti jo skaičiavimo metodiką;
6. įtraukti informaciją, reikalaujamą pagal ES Taksonomiją²⁷.
7. užpildyti ir investuotojams pateikti informaciją pagal RTS II ir IV priedų šablonus: ikisutartinė informacija apie tvarumo ypatumus, tikslus, metodikas ir periodinės ataskaitos apie pasiektus rezultatus;

²⁴ Ką apima sąvoka „skatinti“ yra išaiškinusi Europos Komisija 2021 m. liepos 14 d. – 32 psl. dažniausiai užduodamų klausimų dokumente: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-05/JC_2023_18_-_Consolidated_JC_SFDR_QAs.pdf

²⁵ SFDR 8 str. 1 d.

²⁶ Darnaus vystymosi tikslai: <https://sdgs.un.org/goals>

²⁷ SFDR 8 str. finansiniams produktams taikomas ES Taksonomijos reglamento Nr. 2020/852 6 straipsnis: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>

8. užtikrinti skaidrumą interneto svetainėje – atskleisti reikalaujamą informaciją apie finansinį produktą, metodikas, duomenų šaltinius, atnaujinimų datas.

Taip pat svarbu, kad:

- tokie produktai, nors tai ir nėra pagrindinis jų tikslas, gali turėti ir tvarių investicijų;
- jeigu prieš sutarties sudarymą pateikiamuose dokumentuose nurodoma būsima konkreti tvarių investicijų dalis – tai laikoma įsipareigojimu;
- privaloma laikytis ESMA gairių dėl investicinių fondų pavadinimų²⁸ ir rinkodaros pranešimams taikomų reikalavimų²⁹.

Ši produktų kategorija yra pati plačiausia ir suteikia galimybę finansų rinkos dalyviams daug lankstumo: naudoti įvairiausias investavimo strategijas, neįsipareigoti iškart investuoti tvariai – ypač naudinga, kai kuriamas naujas finansinis produktas ir planuojama investuoti į skirtingus projektus, skirtingas šalis, kurie, neaišku kaip ir kiek atitiks ES Taksonomiją, kurti finansinius produktus, kurie siekia daryti pokyčius ir prisidėti prie įmonių, sektorių dekarbonizacijos (investuoti į įmones, kurios šiandien nėra žalios).

Iš kitos pusės, investuotojai, besirinkdami tokius fondus, turėtų atidžiai įsivertinti, kokias tvarumo iniciatyvas finansinis produktas skatina, ar investavimo strategija pakankamai ambicinga bei atitinka investuotojo asmeninius tikslus ir prioritetus.

4.3. Produktai, turintys tvarių investicijų tikslą – SFDR 9 straipsnio fondai

SFDR 9 straipsnio reikalavimai taikomi finansiniams produktams, kurie siekia investuoti tvariai. Šie produktai ne tik vertina tvarumo rizikas ir atrankai naudoja ESG kriterijus, tačiau pagrindinis jų tikslas yra socialinės arba aplinkos atžvilgiu tvarios investicijos, išmetamo anglies dioksido (CO₂) kiekio sumažinimas.

Pagrindiniai reikalavimai:

1. jei finansinio produkto tikslas yra tvarios investicijos ir pasirinktas lyginamasis indeksas, nurodyti, kaip indeksas atitinka tvarumo tikslą bei paaiškinti, kuo šis

²⁸ 2024 m. ESMA Gairės dėl fondų pavadinimų, kuriuose vartojamos aplinkos, socialinės ir valdymo arba tvarumo srities sąvokos: <https://www.esma.europa.eu/document/guidelines-funds-names-using-esg-or-sustainability-related-terms>

²⁹ Rinkodaros pranešimuose ir kituose dokumentuose skelbiama informacija apie finansinį produktą negali prieštarauti pagal SFDR atskleistai informacijai.

indeksas skiriasi nuo bendrų rinkos indeksų, įtraukiant nuorodą į indekso skaičiavimo metodiką;

2. jei finansinio produkto tikslas yra išmetamo CO₂ kiekio sumažinimas, nurodyti šį tikslą, siekiant įgyvendinti Paryžiaus susitarimo ilgalaikius kovos su visuotiniu atšilimu tikslus;
3. jeigu produktas neturi nustatyto lyginamojo indekso, išsamiai paaiškinti, kaip bus siekiama tvarumo tikslų ir matuojama pažanga;
4. nustatyti ir atskleisti metodus, kuriais matuojamas produkto tvarumo tikslų pasiekimas;
5. paaiškinti investavimo strategiją ir kaip ji atitiks SFDR 9 straipsnio reikalavimus;
6. nurodyti, kokia planuojama investicijų dalis bus atrenkama pagal ESG kriterijus, kokia investicijų dalis bus tvari ir kaip likusi investicijų dalis netrukdytų siekti tvarumo tikslų;
7. įtraukti informaciją, kad finansinis produktas vertina pagrindinį neigiamą poveikį tvarumui (PAI);
8. įtraukti informaciją, reikalaujamą pagal ES Taksonomiją³⁰;
9. užpildyti ir investuotojams pateikti informaciją pagal RTS III ir V priedų šablonus: ikisutartinė informacija apie tvarių investicijų tikslą, metodikas ir periodinės ataskaitos apie pasiektus rezultatus;
10. užtikrinti skaidrumą interneto svetainėje – atskleisti reikalaujamą informaciją apie finansinį produktą, metodikas, duomenų šaltinius, atnaujinimų datas.

Kaip ir SFDR 8 straipsnio fondų atveju yra privaloma laikytis ESMA gairių dėl investicinių fondų pavadinimų³¹ ir rinkodaros pranešimams taikomų reikalavimų³².

Remiantis Europos Komisijos išaiškinimu, 9 str. **finansiniai produktai, kurių tikslas yra tvarios investicijos, turėtų būti susiję tik su tvariomis investicijomis**³³. Tam tikru mastu gali būti daromos kitos investicijos, kai to reikalaujama pagal konkretiems sektoriams taikomas taisykles (pvz., rizikų valdymo tikslais naudojamos išvestinės finansinės priemonės), tačiau turi būti atskleidžiamas tokių investicijų tikslas bei įvertinama, ar jos netrukdytų siekti tvarių investicijų tikslo.

³⁰ 9 str. finansiniams produktams taikomas ES Taksonomijos reglamento Nr. 2020/852 5 straipsnis: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>

³¹ 2024 m. ESMA Gairės dėl fondų pavadinimų, kuriuose vartojamos aplinkos, socialinės ir valdymo arba tvarumo srities sąvokos: <https://www.esma.europa.eu/document/guidelines-funds-names-using-esg-or-sustainability-related-terms>

³² Rinkodaros pranešimuose ir kituose dokumentuose skelbiama informacija apie finansinį produktą negali prieštarauti pagal SFDR atskleistai informacijai.

³³ Remiantis Europos Komisijos išaiškinimu, žr. „V. Financial product disclosures“ 1 klausimo atsakymas, 30 psl.: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-05/JC_2023_18_-_Consolidated_JC_SFDR_QAs.pdf

SFDR 9 straipsnio finansiniai produktai suteikia galimybę nukreipti investicijas į iniciatyvas, turinčias reikšmingą, išmatuojamą teigiamą poveikį aplinkai ar visuomenei ir tuo pačiu siekti finansinės grąžos. Pakankamai griežti atskleidimo reikalavimai padeda užtikrinti skaidrumą ir apsaugoti investuotojus nuo ekomanipuliavimo.

Visgi, šių fondų investavimo rezultatai dažnai priklauso nuo riboto sektorių ir įmonių skaičiaus, nes investicijos turi būti nukreipiamos į šiandien aplinkai jau draugiškas veiklas (atsinaujinanti energetika, nekilnojamas turtas atitinkantis aukščiausius energinio naudingumo reikalavimus, tvari infrastruktūra ir pan.).

Skirtingo lygio su tvarumu susijusios ambicijos – esminis 8 ir 9 str. finansinių produktų skirtumas.

Nepaisant skirtumų, dauguma pasirinkimo ir informacijos atskleidimo reikalavimų yra panašūs. Pavyzdžiui, kai finansinis produktas siekia ambicingų tvarumo tikslų, vien tik SFDR atskleidimų nepakaks – būtina užtikrinti aiškią vidaus atsakomybių paskirstymo ir informacijos valdymo sistemą. Toliau lentelėje pateikiami kiti 8 ir 9 straipsnio fondams aktualūs aspektai.

Atskleidimuose turi būti aiškiai aprašoma, kokios tvarumo savybės yra būdingos finansiniam produktui. Pvz., investuojama į projektus, kurie užtikrins bioįvairovės apsaugą (ir kaip tai bus užtikrinama), bus vykdomi socialiniai projektai, skatinama socialinė sanglauda ir pan.

Investiciniai produktai dažnai taiko atmetimo strategijas, t. y., iš anksto sudaro sąrašą, kuriame numato sektorius ar veiklas, į kuriuos nebus investuojama.

	Jeigu tokį sąrašą finansinis produktas naudoja, turi būti numatytos procedūros, kurios leistų užtikrinti, kad nebūtų finansuojami sąraše numatyti sektoriai, veiklos.
	8 ir 9 str. finansiniai produktai privalo vertinti gerosios valdysenos praktiką. Todėl turėtų atskleisti ir informaciją apie savo įgyvendinamą investuojamųjų bendrovių gero valdymo praktikos vertinimo politiką.
	Šablonuose turi būti pateikiami išsamūs, bet tuo pačiu aiškūs aprašymai, kokių tikslų siekiama, kaip įvertinamas tvarumo ypatumų skatinimo (arba tvarių investicijų) tikslo pasiekimas bei kokie metodai naudojami. Abstrakti, pernelyg techninė, pasikartojanti informacija yra įspėjamasis signalas priežiūros institucijoms ³⁴ .
	Nei SFDR, nei RTS nenurodo blogų ar gerų finansinių produktų investavimo priemonių, strategijų, naudojamų metodikų ir pan. Finansų rinkos dalyvis yra atsakingas už tinkamų metodų pasirinkimą tam, kad užtikrintų finansinio produkto tvarumo tikslų pasiekimą.
	Didelė ekonominių veiklų dalis yra įtraukta į ES Taksonomiją. Jei finansinis produktas siekia aplinkosauginių tikslų, galima vadovautis joje numatytais kriterijais arba atskleisti kitus metodus, kaip užtikrinama, kad investuojama tvariai.
	Reguliariam ataskaitų teikimui, naudojantis RTS IV arba V priedais, reiktų ruošti iš anksto. Jose pateikiama kiekybinė ir kokybinė informacija turi padėti aiškiai suprasti, kaip finansinis produktas pasiekė tvarumo tikslus.
	Svarbu užtikrinti, kad tvaraus investavimo tikslas būtų nuolat stebimas, o pasiekiami rezultatai atnaujinami, atsižvelgiant į realius pasiekimus ir įtraukiami į periodines ataskaitas. Įsipareigojimų neįvykdymas turėtų būti paaiškintas, o tokie atvejai – vienkartiniai.
	Savavališkai neturėtų būti koreguojami RTS šablonai, negali būti trinama juose pateikta informacija (apibrėžimai, išdėstymo struktūra, privalomi rodikliai ar grafikai), nebent pačiame šablone yra nurodyta, kad tam tikros neaktualios

³⁴ 2022 m. gegužės 31 d. ESMA Supervisory briefing: [ESMA supervisory briefing. Sustainability risks and disclosures in the area of investment management](https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma34-45-1427_supervisory_briefing_on_sustainability_risks_and_disclosures.pdf)https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma34-45-1427_supervisory_briefing_on_sustainability_risks_and_disclosures.pdf

dalies galima neįtraukti. Galima keisti ir pritaikyti šablonuose naudojamų rašmenų ir spalvų dydį bei šrifto tipą.

Finansų rinkos dalyviai turi turėti specialią skiltį interneto svetainėje, kurioje būtų aiškiai pateikta visa aktuali informacija, susijusi su tvarumu, bei informacija apie jų siūlomų finansinių produktų tvarumo tikslus³⁵. Svarbu, kad informacija būtų pateikiama pagal RTS nurodytus reikalavimus, t. y. reikia naudotis jame nurodytais informacijos išdėstymo, puslapio skirsnių pavadinimų ir kitais reikalavimais³⁶.

Kalbant apie 8 ir 9 str. finansinius produktus, interneto svetainėje turi būti skelbiama informacija apie kiekvieną tokį produktą nurodant:

- jų siekiamus tikslus
- vertinimo, matavimo ir stebėsenos metodikas, duomenų šaltinius
- 8 ir 9 str. nurodytą informaciją,

11 str. nurodytą informaciją.

Be to, privaloma:

1. įtraukti informacijos paskelbimo datą;
2. nuolat atnaujinti šią informaciją ir atskleisti bet kokių atnaujinimų datą, o pakeitimų priežastis – paaiškinti;
3. pasirūpinti, kad visa pateikiama informacija atitiktų RTS reikalavimus, būtų skaidri bei pateikiama suprantamai.

Fondų valdytojai yra iškėlę klausimą, kaip laikytis reikalavimo viešai atskleisti informaciją, jei finansų rinkos dalyvis neturi interneto svetainės. Tokiu atveju sprendimas – sukurti interneto svetainę, kurioje būtų galima skelbti reikiamą informaciją³⁷. Be to, Lietuvos bankas yra pateikęs [išaiškinimą](#) dėl SFDR reikalavimo viešai atskleisti informaciją uždaro tipo fondams, kuriame nurodoma, kad informacija turi būti skelbiama tik autorizuotiems vartotojams prieinamoje interneto svetainės dalyje.

4.4. Finansinių produktų neigiamas poveikis tvarumui (PAI rodikliai)

³⁵ RTS 23 str.

³⁶ 8 str. fondai turi vadovautis 24-36 str., 9 str. fondai – 37-49 str.

³⁷ Atsakymą į šį klausimą yra pateikusios ir Europos priežiūros institucijos, žr. *Scope issues*, 4 klausimo atsakymas, 5 psl.:

https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-05/JC_2023_18_-_Consolidated_JC_SFDR_QAs.pdf

Nuo 2022 m. gruodžio 30 d. finansų rinkos dalyviai ne tik apie visus savo investavimo sprendimus bendrai (kaip jau aptarta 3.2. skyrelyje), bet ir apie kiekvieną finansinį produktą atskirai, prieš sudarant sutartį pateikiamuose dokumentuose turi pateikti informaciją, ar ir kaip atsižvelgia į neigiamą poveikį tvarumui, bei nurodyti, kad daugiau informacijos bus pateikiama periodinėse (metinėse) ataskaitose.

Svarbu pažymėti kelis aspektus:

- net jeigu bendrovės lygmeniu neatsižvelgiama į visų investavimo sprendimų neigiamą poveikį tvarumui, konkrečių finansinių produktų atveju – PAI rodiklius galima vertinti;
- neigiamas poveikis tvarumui privalo būti vertinamas tvarioms investicijoms (tai nulemia SFDR tvarių investicijų apibrėžimas). Taigi, jeigu finansinis produktas įsipareigoja investuoti tvariai, kaip ir finansų rinkos dalyvio lygmeniu, reikia nusimatyti procesus, kaip bus vertinamas neigiamas poveikis.
- RTS I priede nurodyti rodikliai (pvz., išmetamas ŠESD kiekis, energijos vartojimo intensyvumas), kurie leidžia kiekybiškai įvertinti neigiamą poveikį finansų rinkos dalyvio lygmeniu, gali būti naudojami pasirinktinai produktų neigiamam poveikiui išmatuoti³⁸.

Aiškumo dėlei, pažymėtinos SFDR sąsajos su ES Taksonomija. Abiejuose reglamentuose investicijų ar veiklų tvarumui įvertinti yra naudojamas „nedaryti reikšmingos žalos“ principas (angl. „*Do no significant harm*“, DNSH)³⁹. Kaip numatyta SFDR (2a str.), DNSH principas susieja PAI rodiklius su tvarių investicijų apibrėžimu (2 str. 17 d.). Priešingai nei ES Taksonomijoje, kurioje ribinės DNSH vertės aiškios (nustatytos konkrečiais kriterijais Klimato ir Aplinkos deleguotuose aktuose⁴⁰), SFDR RTS nėra nustatytų tikslų ribų, kada investavimo poveikis būtų laikomas reikšmingai neigiamu tvarumui. Tokio vertinimo

³⁸ SFDR 7 str. 1 d.: „Jei 11 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija apima pagrindinio neigiamo poveikio tvarumo veiksniams kiekybinį nustatymą, ta informacija gali būti pagrįsta pagal 4 straipsnio 6 ir 7 dalis priimtų techninių reguliavimo standartų nuostatomis.“

³⁹ SFDR 2 str. 17 d. ir 2a str., ES Taksonomijos 17 str. nustato, kas yra reikšminga žala aplinkos tikslams

⁴⁰ 2021 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2139, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant techninės analizės kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokiomis sąlygomis ekonominė veikla laikoma svariai prisidedančia prie klimato kaitos švelninimo arba prisitaikymo prie jos ir ar ta ekonominė veikla nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32021R2139>;

2023 m. birželio 27 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/2486, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant techninės analizės kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokiomis sąlygomis ekonominė veikla laikoma svariai prisidedančia prie tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimo ir apsaugos, perėjimo prie žiedinės ekonomikos, taršos prevencijos ir kontrolės arba biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo ir ar ta ekonominė veikla nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams, ir kuriuo dėl tam tikros informacijos apie tą ekonominę veiklą viešo atskleidimo iš dalies keičiamas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2178: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32023R2486>

atlikimas ir ribų nustatymas – finansų rinkos dalyvio atsakomybė. Būtent todėl, kad PAI rodikliai gali aiškiai kiekybiškai parodyti, ar investicijos nedaro neigiamo poveikio tvarumui, priežiūros institucijos kelia lūkestį, jog 9 str. fondai vertintų PAI rodiklius ir remdamiesi jais parodytų, kaip tvarios investicijos nepadarą reikšmingos žalos⁴¹.

Apibendrinant, finansinių produktų lygmeniu informacija pateikiama 3 skirtingose vietose:

1. dokumentuose prieš sudarant sutartį

2. interneto svetainėje

3. periodinėse ataskaitose

⁴¹ 2022 m. gegužės 31 d. ESMA *Supervisory briefing*, 26 p., 7 psl.: [ESMA supervisory briefing, Sustainability risks and disclosures in the area of investment management](https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma34-45-1427_supervisory_briefing_on_sustainability_risks_and_disclosures.pdf)https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma34-45-1427_supervisory_briefing_on_sustainability_risks_and_disclosures.pdf

Rekomenduojami veiksmai finansų rinkos dalyviams:

1. Norėdami tinkamai atskleisti informaciją apie tvarumą, pirmiausia nuspręskite, kokį dėmesį skirsite tvarumo klausimams priimdami investicinius sprendimus, kaip vertinsite neigiamą poveikį tvarumui, kokios reikšmingos tvarumo rizikos ir kaip jos gali paveikti finansinių produktų grąžą.
2. Įtraukite tvarumo temą į bendras įmonės politikas, tvarkas ir tinkamai dokumentuokite priimamus sprendimus.
3. Tik tuomet, kai atlikote 1 ir 2 veiksmus, paruoškite informacijos atskleidimus investuotojams, vartotojams taip, kaip to reikalauja SFDR. Pateikdami informaciją pagalvokite, kam ji skirta. Jeigu tai profesionalūs investuotojai – kalba gali būti ir sudėtingesnė, tačiau mažmeniniams investuotojams itin svarbu, kad atskleidimai būtų kiek įmanoma paprastesni ir lengvai suprantami.
4. Į duomenų rinkimo, vertinimo ir vidinio/išorinio patikrinimo sistemą integruokite tvarumo temą tam, kad būtų užtikrintas tinkamas reikiamų tvarumo rodiklių ir rizikų skaičiavimas, pagrįstai priimami sprendimai. Taip užtikrinsite ir paprastesnį periodinių ataskaitų rengimą ar, prireikus, – pagrindimą priežiūros institucijai.
5. Periodiškai peržiūrėkite pateikiamą informaciją, patikrinkite, ar nuorodos vis dar aktyvios. Pasenusią informaciją atnaujinkite, o atlikdami atnaujinimus – nepamirškite nurodyti informacijos atnaujinimo datų ir priežasčių.
6. Užtikrinkite, kad veikiate taip, kaip ir rašote. Reputacijos kaina gali būti didesnė nei pritrauktos investicijos.

Apibendrintas informacijos atskleidimas pagal SFDR skirtingais lygmenimis:

	Finansų rinkos dalyvis	Finansinis produktas
Interneto svetainėje atskleidžiama informacija	Tvarumo rizikų vertinimo aprašymas Pareiškimas apie neigiamą poveikį tvarumui (PAI) Atlygio politikos aprašymas	Atskiroje interneto svetainės skiltyje su tvarumu susiję produkto tikslai / skatinami ypatumai , informacija apie investavimo strategiją, duomenų šaltinius ir kt.
Prieš sudarant sutartį (ikisutartinuose dokumentuose) pateikiama informacija		Tvarumo rizikų integravimas Neigiamas poveikis tvarumui (PAI) Su tvarumu susiję produkto tikslai / skatinami tvarumo ypatumai
Į periodines ataskaitas įtraukiama informacija		Su tvarumu susijusių produkto tikslų / skatinamų tvarumo ypatumų pasiekimo atskleidimas

Žalia šviesa Lietuvos ekonomikai

**Finansuoja
Europos Sąjunga**
NextGenerationEU

**NAUJOS KARTOS
LIETUVA**

Šis informacinis dokumentas parašytas bendrais terminais, remiantis SFDR, ESMA informacija, kuri gali keistis, todėl jis turėtų būti naudojamas tik kaip bendro pobūdžio gairės